

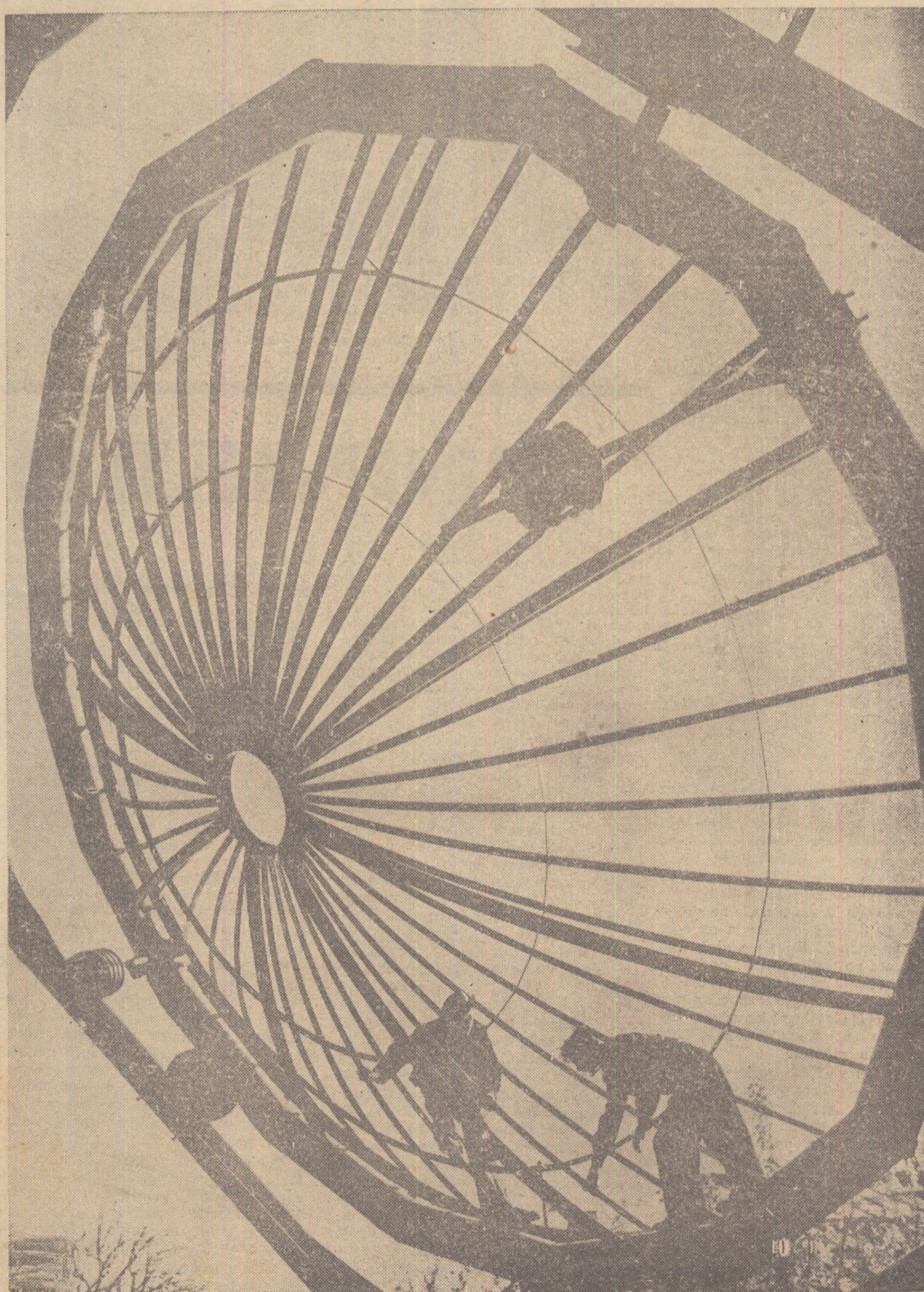
Acad. prof. E. Bădărău, prof. univ.
Călin Popovici, A. Sternfeld, laureat al
Premiului internațional de astronaucă,
și K. Ghilzin despre

E r a **zborurilor** **cosmice**

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Giganticul radiotelescop al Observatorului din Harkov

Inceputul cotiturii

de Ilya Ehrenburg

pag. 5

Un eveniment artistic

de Amelia Pavel

pag. 5

Ce va fi în 1965?

de M. Mihail

pag. 6

I
(721)

Anul XV
9 Ianuarie

6006 SV

Racheta cosmică - un salt

PLANETA ARTIFICIALĂ

În noaptea de 2 ianuarie a.c. prima rachetă interplanetară și-a luat zborul de pe teritoriul Uniunii Sovietice, în direcția Lunei. Aceasta înseamnă că era zborurilor cosmice a început și că omenirea își vede realizat un vis milenar, acela de a putea să se avînte în spațiu dincolo de puterea de atracție a Pământului. Aceasta a fost posibil grație progresului considerabil în tehnica rachetelor realizat în Uniunea Sovietică.

Viteza de 11,2 km pe secundă s-a obținut după ce sputnicii și-au luat zborul cu 8 km pe secundă, după ce s-a realizat prima rachetă balistică intercontinentală. La această viteză considerabilă de 40.300 km pe oră, un corp lansat de pe Pământ nu se mai întoarce niciodată pe planeta noastră.

Realizarea condițiilor favorabile lansării și plasarea într-o anumită orbită a rachetei interplanetare sînt operații extrem de dificile. Este, astfel, de amintit că eșecul tentativei americane cu Pioneer I, de la 15 octombrie 1958, se datorește unei viteze cu 250 metri pe secundă mai mică decît aceea de 10,48 km pe secundă, viteză cu care racheta ar fi putut ajunge pînă la Lună, aflată atunci într-o poziție deosebit de favorabilă. De asemenea, direcția lansării fusese greșită cu $3\frac{1}{2}^\circ$ față de cea care ar fi trebuit să se înalțe numai pînă la 128.000 km și să recadă apoi spre Pământ, consumîndu-se în atmosfera înaltă.

Extrema complexitate a punerii în orbită a unei rachete lunare face ca șansele unei lansări reușite să fie extrem de mici. De altminteri, americanii nu sperau ca Pioneer să ajungă decît la cîteva zeci de mii de kilometri de suprafața Lunei. Performanța sovietică este de aceea uluitoare: nu numai că s-a realizat viteza cosmică de părăsire a Pământului, dar și orientarea rachetei a fost atît de precisă, încît aceasta a trecut foarte aproape de Lună, la o distanță de suprafața ei egală cu doi diametri ai satelitului nostru. Din lunară, racheta a devenit interplanetară. Așa dar o planetă nouă a Soarelui a fost făurită de oameni. Din datele preliminare ale orbitei noii planete, rezultă că perioada ei de revoluție în jurul Soarelui este de aproape 15 luni. Aceasta înseamnă că o dată la 5 ani racheta ar mai putea trece prin preajma Pământului, în cursa sa în jurul Soarelui. Sînt însă șanse extrem de mici ca ea să mai poată fi văzută vreodată de pe Pământ. Aceasta și din cauză că „apropierea” viitoare a micii planete se va măsura în zeci de milioane de kilometri și din cauză că ea nu va mai fi înzestrată atunci cu vreun mijloc de semnalizare radio. Mica planetă făurită de oameni își va continua astfel la nesfîrșit drumul ei în jurul astrului zilei.

Dacă racheta îndreptată spre Lună a însemnat primul zbor interplanetar al unui corp realizat de oameni, ea a mai însemnat și primul laborator interplanetar. Este adevărat că sateliții artificiali, și în special cel de al treilea satelit sovietic au fost niște precursori în această direcție. Ei s-au dovedit extrem de utili în studiul atmosferei foarte înalte. Sateiții au arătat că urmele atmosferice se întind mult mai departe în spațiu decît se bănuia înainte. Aceasta înseamnă că pentru a putea „scăpa” de această atmosferă trebuie să ne îndepărtăm de Pământ pînă la o distanță de mai multe raze terestre. În plus, cîmpul magnetic pămîntesc formează în jurul planetei noastre un fel de barieră pentru particulele electrizate care ne sosesc din Soare și din adîncul spațiului, particule a căror direcție de sosire este modificată de acest cîmp.

Pentru a studia nemijlocit razele primare și a lămuri Taina orientării pentru a putea să cunoaștem mediului gazos micrometeoriti-

lor în acest mediu, compoziția radiației corpusculare solare — este necesar să ne îndepărtăm mult de Pământ și să culegem aceste date direct din spațiul cosmic. Astfel, laboratorul interplanetar ne va da pentru prima oară, în mod nemijlocit, o seamă de date, care înainte erau obținute de astronomi prin deducții aproximative și complicate, și pe care nu le puteam obține nici chiar cu ajutorul sateliților artificiali. Toate acestea înseamnă un pas revoluționar în cercetarea astronomică, care începe să fie făcută „la fața locului” și nu se mai mărginește la observații de la imense depărtări.

Una dintre problemele capitale care ar putea fi rezolvate cu ajutorul acestor laboratoare, este aceea a originii razelor cosmice: sînt acestea doar particule ce se găsesc curent în mediul cosmic interstelar și sînt accelerate prin trecerea lor prin anume cîmpuri magnetice dintre stele? Desigur, problema razelor cosmice este o problemă capitală a științei și este legată de aceea a structurii materiei. De aceea, noile cunoștințe pe care le-am dobîndi ar avea o foarte mare importanță teoretică. Sînt apoi cunoștințele în legătură cu natura radiației corpusculare solare și cu influența acesteia asupra fenomenelor terestre, care pot avea o importanță practică imediată. Aceasta, deoarece Soarele influențează starea ionosferei și a magnetismului terestru, de care, la rîndul lor, depind, spre exemplu, comunicațiile prin radio.

O importanță excepțională, cu consecințe în domeniul astronauticii, o are lămurirea și precizarea zonelor de radiație corpusculară de mare energie, descoperite în jurul Pământului cu ajutorul sateliților. Această radiație, care se face simțită de la 1.000 km în sus, pare că este situată mai ales în două zone și că, de la o anumită înălțime, efectul ei scade. S-a crezut la un moment dat că această intensă radiație ridică o barieră de netrecut pentru ființele vii care ar încerca să părăsească Pământul. Totuși, se pare că ea nu este repartizată uniform în jurul Pământului și că sînt trecători posibile (înspre poli de exemplu) prin care o navă cosmică ar putea să răzbată. Racheta sovietică, înzestrată cu o aparatură foarte complexă, desigur că a transmis date importante despre această radiație.

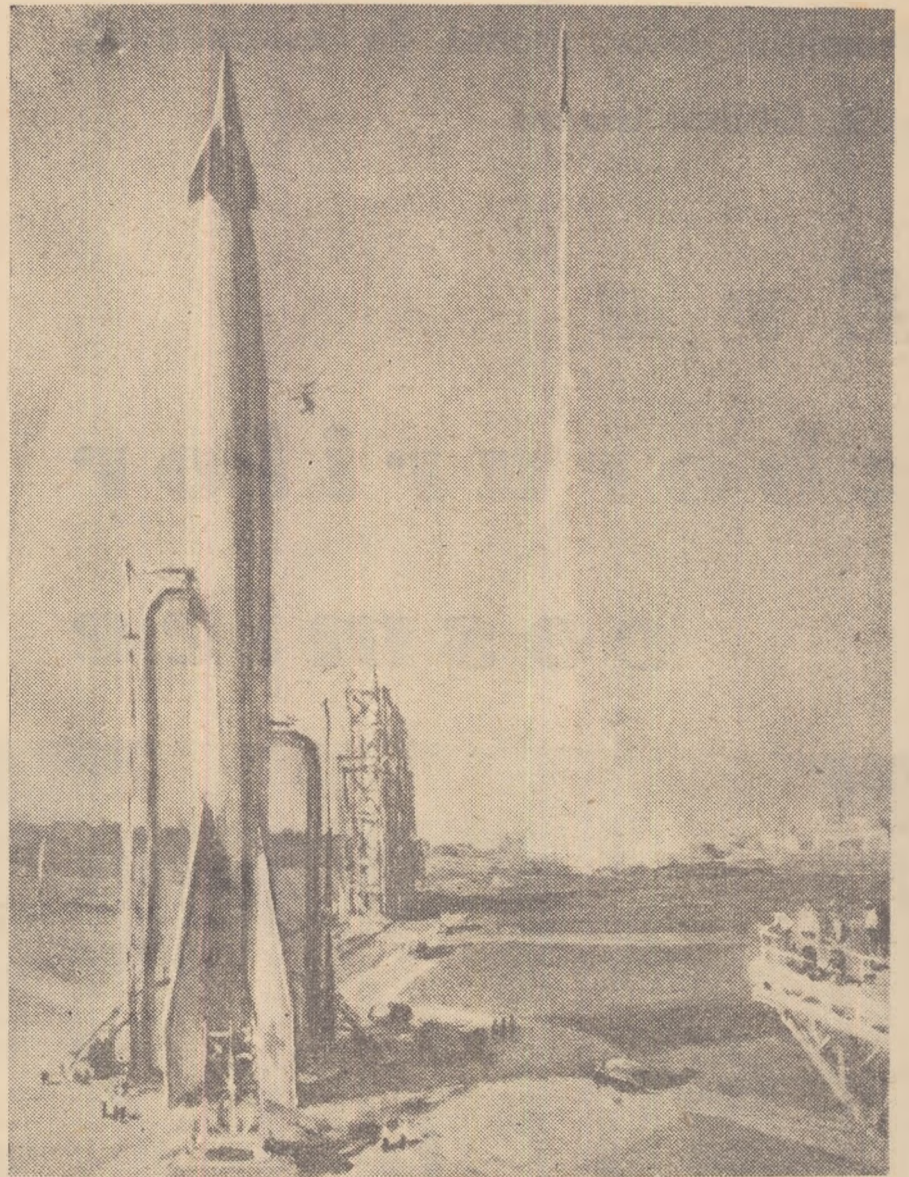
Astfel, rachetele interplanetare pregătesc drumul cunoașterii spațiului cosmic, în care curînd vor începe să călătorească oamenii. Numai după o aprofundată cunoaștere a acestui spațiu se vor putea trimite și primele nave cosmice cu pasageri. Cînd anume se va realiza prima călătorie interplanetară, este greu de spus; se pare însă că generația noastră o va apuca.

Trecînd în apropierea Lunei, racheta interplanetară a fost folsită și la determinarea unor particularități ale solului lunar: magnetismul și radioactivitatea. Despre aceste particularități ale Lunei nu se știa încă nimic. Ele nu sînt niște simple date de inventar în registrul de proprietăți fizice ale Lunei. Luna nu are un nucleu interior ca Pământul, și rotația sa este foarte înceată. Dacă Luna are magnetism, aceasta ar arunca o lumină în problema teoretică atît de controversată a originii magnetismului astrelor.

Dacă ar fi numai cele arătate pînă aici și încă e evident că racheta interplanetară a avut de îndeplinit un program științific extrem de important. Sîntem martorii unui prim început în crearea laboratoarelor și observatoarelor interplanetare, care ne vor elibera de servituțiele atmosferei și distanțelor uriașe.

Oamenii de știință așteaptă cu nerăbdare rezultatele cercetărilor întreprinse cu această rachetă. Astfel, de pe teritoriul Uniunii Sovietice, din munca și priceperea unui întreg popor a luat naștere această mîndrie a geniului uman: prima planetă făurită de oameni, primul laborator cosmic.

prof. univ. Călin Popovici

Cosmodromul viitorului

PIONIERII

De o săptămîină, întreaga omenire trăiește sub semnul unei covîrșitoare impresii produse de evenimentul istoric al zborului rachetei cosmice lansate din U.R.S.S. în ziua de 2 ianuarie. De la savanții și poezii deprinși să plutească în sferile astrale, pînă la oamenii simpli, pe care-i sperie, uneori, așa numitele cifre astronomice, — toată lumea calculează acum cu ușurință în distanțe de sute de mii de kilometri, urmărind cu emoție ascensiunea triumfală pe cărările infinitului galaxie a primei astronave făurite de geniul savanților și tehnicienilor sovietici.

Un asemenea eveniment, cu tot caracterul său revoluționar, nu mai prezintă astăzi — oricît de paradoxal ar apare afirmația — nici unul din aspectele senzaționalului. Suita realizărilor sovietice începute în vara 1957 cu lansarea rachetei balistice intercontinentale și continuată cu lansarea celor trei sputnici (de dimensiuni tot mai impresionante), și a rachetei geografice cu un singur etaj, lăsa destul de clar să se întrevadă apropiata și fireasca lor urmare: trimiterea în spațiul interplanetar a primei rachete stratoplan, a primei nave de explorare a cosmosului. Lansarea ei s-a făcut în direcția Lunei, dar ținta acestui prim zbor cosmic n-a fost aselenizarea, cu toate că, în stadiul actual al progresului științific și tehnic, atingerea satelitului nostru natural cu ajutorul unei rachete cosmice este socotită pe deplin posibilă. Depășind, după primele 50 de ore, regiunea din apropierea Lunei — ce perspectivă atragătoare pentru viitorii călători care vor putea sosi curînd în Lună, în mai puține zile decît i-au trebuit Goleșcului ca să treacă granițele Munteniei, în drumul către Apus! — racheta cosmică și-a continuat vertiginos ascensiunea către Soarele galaxiei noastre, pentru a-și îndeplini ultima ei menire — aceea de a deveni — deși artificială și atît de mică — o adevărată planetă a sistemului solar.

Acest moment unic în existența de pînă acum a universului: intrarea în orbita Soarelui a primei planete făurite și expediate de pe Pământ, s-a petrecut la 7 ianua-

rie. Lăsînd, așa dar, în urmă, vecina noastră imediată — Luna, planeta cea nouă, devenind un satelit al Soarelui, își va continua — ne asigură savanții — timp de 15 luni călătoria pe orbită numai pentru o singură rotație. Putem presupune că în acest interval una sau chiar mai multe planete de același gen vor fi trimise succesiv în spațiul cosmic, pentru a îndeplini noi misiuni cucerzătoare.

După cum se poate lesne anticipa, nici următoarele cîteva stratoplane nu vor fi încă pilotate de cucerzătorii astronauti care se pregătesc totuși intens în vederea primului zbor al omului în cosmos. Dar rachetele următoare vor beneficia de imensul câștig științific și practic adus de sondele celei dintîi în privința densității și compoziției gazului interplanetar (presupusul și necunoscutul, pînă acum, vid cosmic). Această cunoaștere va fi extrem de importantă pentru stabilirea precizie a traiectoriilor de zbor și pentru calculul vitezei astronavetelor, pentru dirijarea mai precisă a următoarei rachete în direcția Lunei.

Pînă la avîntarea omului în cosmos mai sînt de rezolvat, după cum se știe, o serie de probleme de ordin biologic și problema esențială a asigurării reîntoarcerii vehicului zburător pe pămînt. Aceste probleme, oricît ar fi de dificile, nu sînt însă de nerezolvat. Ele formează de mai mulți ani obiectul unor intense studii și experimente în Uniunea Sovietică și în alte țări, astfel încît soluționarea lor nu va întârzia prea mult.

Este greu să se poată aprecia la ora actuală în ansamblu însemnatatea multilaterală a lansării primei rachete cosmice. Este însă foarte limpede de pe acum că numeroase taine ale spațiului cosmic vor putea fi dezlegate în cel mai scurt timp și că, din momentul în care, rupînd lanțul atracției care-l ține legat de pămînt, omul a izbutit să trimită dincolo de văzduh o nouă planetă, s-au creat condițiile viitoarelor zboruri interplanetare, în orice direcție a sistemului nostru solar.

Judecînd după dimensiunile și greutatea utilă a actualei rachete cosmice, în com-

Suvenirire

de
Serghei Mihalkov

Totul a început de la o valiză, o valiză obișnuită, care n-avea nimic deosebit, dar era foarte rezistentă. Nicicând această valiză nu mai avusese prilejul să simtă pe pielea ei greutatea unei lungi călătorii, ca de data asta, singura și ultima dată de altfel.

După ce a traversat cu bine Oceanul Atlantic, valiza mea a fost descărcată pe aeroportul din New York unde imediat a încăput pe mîinile unor oameni care, după toate probabilitățile, au cea mai strînsă legătură cu întreprinderile de transportat bagaje. Apoi, în zilele următoare mult încercatul meu tovarăș de drum a trebuit să-și adune toate puterile pentru ca să îndure cu stoicism încercările pe care i le mai rezervase soarta. Soarta ei era acum în întregime în mîinile hamalilor americani care cu mult, prea mult zel, o aruncau în cărucioare, o înghesuiau în port-bagajul autobusei, o zvirleau pe trotuar, o tirau din lift în lift, o urcau din nou în avion pentru ca apoi s-o tîrască din nou spre autobus. N-are rost să descriu aici toate rănile căpătate pînă cînd a poposit în sfîrșit în vestibulul unui hotel din orașul Chicago, unde a fost dusă de la aeroport în tovarășia confrăților ei de piele și material plastic...

Curînd mi-am descoperit valiza într-o grămadă de geaman-tane abia descărcate. Era inconjurată de sacii de voiaj ai companiei de aviație SAS și de geamănănașele albastre ale companiei Air France, înghesuie jalnic la perete, într-o rină. Etichetele zgîriate sau sfișiate ale multor hoteluri prin care trecuseră, lipite pe laturile lor jupuite, aduceau cu niște decorații prinse pe pieptul unui erou. M-am îndreptat grăbit spre valiză încercînd s-o ridic cu grijă de mîner. Dar după ce s-a desprins cu mare greutate de dușumea deodată a troznit și imediat a devenit foarte ușoară golindu-se pe loc de tot ce era într-însa — „matrioșki”, cutii de Paleh, cupe pictate, țigări „Laika” și alte suveniruri pe care urma să le dăruim americanilor ospitalieri în amintirea vizitei făcute de turiștii sovietici.

Așa dar, valiza mi se stricase... A doua zi dimineța camerista, o mexicană trecută de pri-

camere"; în sfîrșit alle chibrituri făceau reclamă unui cabaret unde vizitatorii sint distrați „de douăsprezece blonde și douăsprezece brune” și unde „marinarii pot dansa cu mîinile în buzunar”.

„Cumpără-mi un fleac, așa de distracție” — îmi spusese prietenul meu. Îi cumpărai dar cutiuța neagră.

În seara aceeași zile, în timp ce-mi aranjam lucrurile într-un sac nou din pînă de cort am scăpat din mîină cutiuța pe care o cumpărasem dimineața și pachetele multicolore s-au împrăștiat pe dușumea. Dînd să le adun, am văzut un pachetel pe care nu-l băgasem în seamă pînă atunci. Pe eticheta colorată în roșu și negru am citit niște cuvinte cunoscute: „Kremlin”, „U.R.S.S.”, „China”, „Cehoslovacia”, „Ungaria”... „Cînd a prinzi acest chibrit adu-ți aminte că comuniștii vor să te înrobească!” — glăsuia eticheta. Bun suvenir! Halal distracție.

Vinzătorul s-a mirat sincer cînd i-am adus înapoi cutiuța neagră cu chibrituri „pentru orice împrejurări”.

— Cum, nu vă place suvenirul, sir?

— Ba, da.

— Vreți să-l schimbați cu alt obiect de aceeași valoare?

— Nu.

— Dar ieri, v-a plăcut mi invenția asta. Nu?

— Ieri nu văzusem că mi-ați vîndut chibrituri cu care se aprinde focul războiului!..

Am stat în S.U.A. două săptămîni. Ne-am înfîlțit cu oameni de diferite profesii și convingeri politice. Cei mai mulți ne-au înfîlțit cu prietenie fără urmă de neîncredere și dușmănie.

Uneori discuțiile purtate s-au prelungit mult după miezul nopții. Îmi aduc aminte că un ziarist american, participant la cel de al doilea război mondial, a încheiat astfel o discuție: „Se poate, se poate trăi fără război. Dacă ne vom privi mai des în ochi și vom vorbi mai des ca de la om la om nu va fi război!”

Da! În lume sînt mai mulți oameni cinștiți, muncitori decît cei care strecoară cu insistență cumpărătorilor chibrituri ce așteaptă unui nou război!

Chicago.

desen de TIA PELTZ

Ce vom citi în anul 1959

Cartea Rusă întîmpină noul an cu dorința de a contribui prin lucrările literare pe care le tipărește, la o și mai profundă cunoaștere a vieții și muncii oamenilor sovietici, la întărirea și pe această cale a tradiției prietenii romîno-sovietice.

Ce vom citi din literatura sovietică în 1959? În primul rînd, două din cele mai recente romane ale scriitorilor sovietici, și anume „Frații Erșov” de V. Kocetov și „Bătălie în marș” de Galina Nikolaeva, cărți care, sintem siguri, se vor bucura de deplina apreciere a publicului cititor. Cei ce au îndrăgit „Torantul de fier”, cunoscutul roman al lui Serafimovici, se vor bucura desigur, aflatînd că pregătăm un volum de „Povestiri” de același autor. Cititorii mai tineri ne-au cerut cărți care să înfățișeze eroismul tineretului sovietic. Ținînd seama de această dorință, vom pune la dispoziția lor romanul lui B. Iasenski „Omul își schimbă pielea”, a cărui acțiune se petrece într-un cadru exotic, în Orient, în cel de al doilea deceniu de existență a Statului Sovietic; răspunzînd aceleiași dorințe vor apare și o serie de romane de mare succes pe care

le vom recedita, printre care „Șoseaua Volokolamskului” de Alexandr Bek, „Petrolierul Derbent” de Iuri Kîrimov și „Sotii” de Leonid Leonov. La bogata listă a traducerilor din opera lui Leonid Leonov vine să se adauge romanul „Skutarevski”, care va completa galeria de tipuri de intelectuali prezentate de acest apreciat autor.

Despre viața din Ucraina anilor 1919—1920 tratează romanul lui M. Stelmah. „Prețul singelui”, iar despre dezvoltarea capitalismului în Siberia, una din cele mai bogate dar în același timp una din cele mai înepoiate regiuni ale imperiului rus — documentata carte a lui V. I. Șikov, „Fluviul Ugrium”. Paginile romanului scriitoarei Galina Serebriakova. „Tineretea lui Marx”, reconstituie, într-un stil plin de prosepțime adolescentă și tinerețe celui ce avea să devină mai tîrziu întemeietorul socialismului științific. O biografie romanțată este cartea lui A. Vinogradov, „Viața romanțată a lui Stendhal”.

În 1959 editura noastră va mai tipări romanele „Meleaguri dragi” de V. Saianov, „Cu singele inimii” al scriitoarei letone Ana Brodele, două povestiri ale lui Feodor Gladkov „Cringul de mesteceni” și „Inimă de mamă”, care vor apare în co-

lecția „Meridiane”, nuvela tînrului scriitor V. Tendreakov „Icoana făcătoare de minuni”.

În ce privește poezia, vor vedea lumina tiparului volumele „Versuri alese” de M. Aligher, „Lirice” de O. Bergholt și „Poezii și poeme” de I. Utkin.

Vom continua tipărirea operelor clasice ruse, Gogol și Turgheniev, Șcedrin și Tolstoi, Cehov și Gorki.

Vom tipări astfel, în cursul anului ce vine, ultimul volum (VI) din ciclul de opere ale lui Gogol, penultimele volume din ciclurile de opere ale lui Turgheniev (vol. X — versuri, poeme în proză și însemnări memorialistice) și Lev Tolstoi (vol. XIII — romanul „Inverea”), volumele III și IV din operele lui Saltikov-Șcedrin, ul. timul cuprinzînd povestirile satirice „Pompadori și pompadori” și „Istoria unui oraș”, precum și continuarea povestirilor și nuvelor lui A. P. Cehov în volumele VIII și IX și M. Gorki în volumele X, XI și XIV.

Din operele clasice ruse vor mai fi tipărite în volume aparte. „Povestirile unui vîntător” de Turgheniev, „Idiotul” de Dostoievski, „Opere alese” de Lesa Ukrainka și „Mama” de M. Gorki. Pentru a pune operele clasice literaturii ruse

la îndemîna tuturor cititorilor. Cartea Rusă va edita în continuare în colecția „Biblioteca pentru toți”, „Cîntec despre oastea lui Igor”, „Fata căpită-nului” și „Evgheni Oneghin” de A. S. Pușkin și „Povestiri” de Saltikov-Șcedrin.

Democrații revoluționari vor fi prezenți prin lucrarea lui N. G. Cernișevski „Studii asupra perioadei gogoliene a literaturii ruse”, volumele II și III din „Amintiri și cugetări” de A. Herzen.

Un justificat interes îl vor stîrni, desigur, și „Articolele despre literatură” ale lui A. V. Lunacearski, cuprinzînd selecțiuni de critică literară din perioada post revoluționară.

Celor ce se interesează de muzică le promitem volumul „Articole alese” de Asafiev și două scurte monografii ale lui A. Solovțov despre Rahmaninov și Chopin, iar celor ce se preocupă de artă — vol. II de „Studii” de V. V. Stasov, o remarcabilă lucrare de sinteză asupra artei europene din secolul XIX. În colecția „Arta pentru toți” vor apare lucrări de popularizare a unor figuri reprezentative ale artei clasice ruse și sovietice ca de pildă „Aivazovski” de N. Barsamov, „Andreev” de V. Zimenko și „Vasnețov” de A. Lebedev.

„Mica bibliotecă critică” se va îmbogăți și ea cu câteva scurte studii bibliografice despre H. Ibsen, H. Heine și Beaumarchais, lucrări care expun punctul de vedere al criticii marxist-leniniste asupra creației acestor scriitori.

Potrivit tradiției, planul nostru editorial a prevăzut pentru anul 1959 și o seamă de lucrări ale oamenilor de litere de la noi, privind actualitatea sovietică.

Dintre acestea vă anunțăm volumele „Reportaje” de Zaharia Stancu „Convorbiri” de Radu Boureanu și „Dramaturgi și piese” de Horia Deleanu. Tot la acest capitol este inclusă tipărirea în limba maghiară a lucrărilor originale „Pe drumul argonauților” de Halasz Anna și „Jurnal de călătorie” de Kovacs Janos.

În limbile minorităților naționale maghiară, germană și sîrbă vor fi traduse, din literatura clasică rusă și sovietică, douăzeci de titluri din Nekrasov, Turgheniev, Lev Tolstoi, Gogol, Dostoievski, Șolohov, Fedin, Gladkov.

Acestea ar fi, pe scurt, principalele aspecte ale planului nostru editorial privind anul 1959.

Ilca Melinescu

rampa și ecranul

„Dansul sclavelor” din baletul „Spartacus”, de A. Hacıturian în montarea lui Igor Moiseev, pe scena Teatrului Mare din Moscova.

reflector

La Chartum, capitala Sudanului, s-a desfășurat recent un festival al filmului sovietic. Festivalul a fost organizat de cea mai mare companie cinematografică sudaneză „Vatania”. Filmele sovietice au fost vizionate de aproape zece mii de spectatori.

În ultimul său număr pe anul 1958, revista „Iskusstvo kino” publică un interesant articol intitulat „Cinematografia S.U.A. astăzi”. Autorul analizează pe larg situația în care se află în momentul de față producția și producătorii de filme din Statele Unite, subliniind că, cu excepția câtorva realizări demne de reținut, cinematografia americană nu poate ieși din criza ce se prelungește de câțiva ani.

Serghei Antonov, cunoscutul novelist sovietic, a cărui schiță „S-a întâmplat la Penkov” stă la baza filmului cu același nume, a terminat recent un scenariu intitulat „Nunta de argint”.

Critica mexicană acordă o înaltă prețuire filmului sovietic „Don Quichotte” care a început să ruleze de curând pe ecranele cinematografelelor din Mexic. Într-o cronică apărută în ziarul „Tempo” se subliniază că filmul reprezintă un eveniment de seamă în cinematografia mondială.

În colaborare cu colegii lor greci cineaștii sovietici vor transpune pe ecran celebra epopee a lui Homer „Iliada”. Filmările vor începe anul acesta în U.R.S.S. și în Grecia. Din distribuție fac parte actori sovietici și greci.

Othello—veșnic tânăr

Vagram Papazian în rolul lui Othello

Vagram Papazian, unul dintre cei mai renumiți interpreți sovietici ai lui Othello, a fost recent oaspetele jării noastre, ca invitat al Casei de cultură armeană.

Redacția noastră a solicitat marelui actor sovietic un articol despre concepția sa asupra rolului lui Othello.

Maurul din Veneția a prins consistență în conștiința mea artistică cu aproape 50 de ani în urmă. În acest îndelungat răstimp am avut fericirea să văd și să studiez îndeaproape pe cei mai buni interpreți ai lui Othello. O puternică impresie au produs asupra mea, încă de la primii pași ai carierei mele artistice, marii interpreți italieni — Novelli, Zaconi, Unesuli, englezul Beerbohm Tree, ca și Irving. În tinerețe l-am putut admira pe Adelheim, unul dintre cei mai străluciți interpreți ruși ai lui Othello. În fața mea se aflau deci numeroase modele oferite de mari maștri mondiali ai scenei.

Am căutat să rezist ispitei de a copia unul din aceste modele. M-am străduit să înțeleg, să aprofundez sensurile tragediei shakespeariene, să pătrund cu ochii minții dincolo de cuvinte, în miezul filozofiei, al gândirii autorului. Am ajuns la concluzia că numai printr-o interpretare fondată pe o extremă sim-

plitate, poate fi conturat chipul lui Othello. Am văzut întotdeauna în persoana maurului un om al deșertului, care se acomodează greu cu civilizația neolatina, cu republica venețiană, cu moravurile aceluiași popor de comercianți. Othello e un om puternic și viteaz. Un copil al naturii, măreț, ca și ea și de o simplitate impresionantă. Iată de ce Othello nu va înțelege niciodată civilizația putredă, în plin declin, care-l înconjoară și în aceasta constă cred, esențialul tragediei sale. Gelozia, proverbiala sa gelozie este și ea o consecință a incapacității acestui „om al deșertului” de a înțelege societatea, mediul în care e nevoit să trăiască.

Pentru Othello, Desdemona este o floare gingașă, minunăță. Oșteanul simplu și aspru în lupte, vede în această femeie singura licărire de lumină în viața sa zbuciumată. De aici și marea lui suferință pricinuită de uverturile mîrșavului Jago.

Așa l-am văzut eu pe Othello. M-am gândit întotdeauna că pentru a putea întruropa un asemenea personaj trebuie să ai curajul să înțelegi dintr-un început că Othello nu poate fi „jucat” pur și simplu, ca un rol obișnuit. Interpretul maurului trebuie să găsească resursele, forța necesară, pentru a fi el însuși Othello. Fără această înțelegere și identificare cu trăsăturile, eroului, cu asprimea și totodată cu gingașa sa duioșie, actorul nu va putea crea adevăratul chip al lui Othello, așa cum l-a conceput marele dramaturg englez.

În îndelungata mea carieră teatrală am întruropat figura maurului de peste două mii cinci sute de ori în Uniunea Sovietică și de multe alte ori peste hotare, în Italia și Franța, în Țările Scandinave, în Africa, în Iran ca și în insulele Pacificului.

La noi, în Uniunea Sovietică, unde teatrul lui Shakespeare se bucură de foarte multă popularitate, mulți dintre colegii mei mai tineri și-au afirmat forțele și posibilitățile prin personificarea eroilor celebrelor sale tragedii. Printre acești eroi, figurează în primul rând Othello. Și așa aminti îndeosebi numele celor doi talentați interpreți ai maurului, binecunoscuți și publicului românesc, care au redat într-o concepție mai modernă figura lui Othello. Este vorba despre actorul de cinema Serghei Bondarciuk, eroul filmului „Othello” și de N. Mordvinov, de la teatrul „Mossoviet”. Sînt fericit că încercările celor doi actori de a crea un rol atât de dificil au fost încununare de succes, după cum mă bucură succesul recentei revelații a lui V. Ciabukiani, talentatul dansator gruzin, noul interpret sovietic al lui Othello.

Vagram Papazian
artist al poporului
al U.R.S.S.

Filme realizate de amatori

Este un lucru bine cunoscut că, sub raportul numărului de spectatori, cinematografia este în U.R.S.S. arta cu cea mai mare priză în mase. Mai puțin cunoscut este, poate, faptul că cea de a opta parte are în U.R.S.S. un caracter tot mai pronunțat de masă și raportul creației. Într-adevăr, progresul industriei fotografice sovietice dă posibilitate unui număr tot mai mare de amatori să realizeze filme de scurt metraj, documentare, științifice, etc. Despre acest fenomen nou și extrem de semnificativ vorbesc faptele de mai jos.

● Cineaștii amatori de la „Azovstali”, marea uzină metalurgică din orașul Jdanov-Ucraina, au turnat un documentar ce evocă trecutul revoluționar al orașului și al întreprinderii lor. Creatorii filmului au folosit documente istorice, fotografii vechi, relatări ale veteranilor. Ultima parte a filmului este consacrată noului oraș și locuitorilor săi.

● Maestrul sportului A. Raspopov a realizat un film despre recenta expediție științifică a studenților Universității din Leningrad pe culmile puțin cunoscute ale Pamirului. Autorul filmului a dat dovadă de o deosebită măiestrie și de foarte mult curaj, majoritatea imaginilor fiind luate la mari înălțimi, în condiții deosebit de grele.

● La Arhanghelsk funcționează un studiou cinematografic pentru amatori. În ultima vreme au fost create aici câteva filme interesante ca „Orașul nostru”, în care este înfățișată viața acestui mare port nordic, „Oameni în uniforme albastre”, închinat grupului de milițieni care au ajutat unui tânăr să-și regăsească sora pierdută în anii războiului, ș.a. Un cercetător al Institutului de geologie arctică din localitate, I. Gomelski, a filmat cu ajutorul unui micro-obiectiv aspecte din viața insectelor, realizând un documentar foarte inedit.

● Pionierii din Belogorsk (Crimeea) sînt creatorii filmului „În casa noastră”, ce surprinde aspecte din activitatea diferitelor cercuri de amatori de la Palatul pionierilor.

O seară a teatrului francez

Sub egida asociației de prietenie sovieto-franceză, a fost organizată la Moscova o seară a dramaturgiei franceze. Cu acest prilej, colectivul de teatru în limba franceză al Casei profesorilor din Moscova a interpretat piese de J. Renard, F. Coppée, Robert de Flers și G. A. de Caillavet.

Scenă din filmul de păpuși „Petea și lupul”

Surprize rezervate copiilor

Pe strada Kaliaevskaia din Moscova se înalță o clădire cu mai multe etaje zugrăvită în tonuri vii. Clădirea aceasta este binecunoscută copiilor capitalei sovietice; aici se nasc cei mai îndrăgiți eroi ai filmelor pentru cei mici. Aici, în studioul de desene animate „Soiuzmultfilm” au fost create „Albă ca zăpada” și „Murzilka”, „Regina zăpezilor” și „Antilopa de aur”, „Magazinul fermecat”, „Un foc în colibă”, „Un meci extraordinar” și atâtea alte filme care au întrunit deopotrivă aprecierea entuziastă a celor mai tineri spectatori și elogiile juriilor diferitelor festivaluri internaționale.

Filmulele sovietice de desene animate rețin atenția spectatorilor prin temele interesante și originale pe care le abordează, prin ingeniozitatea realizării lor artistice. Semnificativ pentru

valoarea acestor filme este desigur și faptul că televiziunea americană a cumpărat, în cursul ultimului an, peste 20 de filme de desene animate sovietice. La recentul festival internațional al filmului de la Veneția, premiul pentru cea mai bună creație de desene animate a fost acordat noii producții a „Soiuzmultfilm”-ului: „Casa pisicii”, ecranizare după sceneta lui S. Marșak, prima operă comică sovietică pentru copii.

Printre ultimele realizări ale studioului se află și „Băiețelul din Neapole”, creat de Ivan Axenciuk după nuvela scriitorului italian Gianni Rodari.

În prezent, în laboratoarele „Soiuzmultfilm”-ului se lucrează intens. Regizorii, pictorii, desenatorii-multiplicatori, operatorii cinematografici pregătesc copiii noi surprize pentru anul 1959. În regia lui Piotr Nosov, prind viață interesantele peripecții ale filmului „Călătorie de Anul Nou”, al cărui erou este un „pom de iarnă” trimis de un băiețel sovietic tatălui său, aflat la o stațiune de cercetări din Antarctica. „Murzilka în sputnik” este titlul unui alt film creat de tinerii regizori Evgheni Raikov și Boris Stepanțev, în care vestitul erou al filmelor de desene animate „Murzilka” pornește într-o lungă călătorie în spațiile cosmice, în anul... 2007! Studioul pregătește și două filme de lung metraj: „Frumoasa frumoaselor” — un film de marionete regizat de V. Dektiarev și „Aventurile lui Buratino”, realizat după povestirea lui A. Tolstoi.

Moscova

Pasajul Teatralni

A. R. L. U. S.

Timișoara

Consiliul regional A.R.L.U.S. Timișoara a acumulat o experiență prețioasă în domeniul muncii cultural-politice de masă. În ultima perioadă, au fost organizate o serie de acțiuni care s-au bucurat de succes în rândurile oamenilor muncii, contribuind la popularizarea eficientă a realizărilor Uniunii Sovietice.

Printre aceste acțiuni amintim în primul rând „Serbările populare ale prieteniei romîno-sovietice”. La aceste serbări au participat cele mai bune formații artistice din regiuni vecine Timișoarei, ca, de pildă, din Turnu Severin și Orșova — regluna Craiova, din comunele Șirla — raionul Arad, Sintana și Călmăuș, din regiunea Oradea. Aceste manifestări cu caracter interregional și internațional la care a participat de fleacare dată un public numeros, au constituit totodată prilejuri de întrecere între formațiile artistice de amatori participante și de afirmare a prieteniei romîno-sovietice. De subliniat faptul că asemenea manifestări constituite pentru activitatea A.R.L.U.S. din raioane, ca și pentru comisii A.R.L.U.S. din comune un rodnic schimb de experiență.

prețios pe care oamenii muncii de la noi îl primesc în lupta pentru sporirea producției, pentru făurirea unui trai îndestulat. „Raionul nostru Jimbolia, azi complet colectivizat — ne a spus inginerul agronom Gh. Stănescu, de la gospodăria agricolă colectivă „Miciurii” din Jimbolia — simte tot mai mult nevoia de cit mai multe scrisori ale colhoznicilor sovietici. Ei ne împărtășesc învățăminte din experiența lor bogată. Pe baza lor, ne străduim ca, ținînd seama de condițiile specifice ale regiunii, să facem ca această experiență să rodească din plin și la noi”.

Tot mai numeroși sînt acela care, în regluna Timișoara, ca și în întreaga țară, fac asemenea declarații subliniînd, astfel, însemnătatea cunoașterii cit mai profunde a realității sovietice, în toată vastitatea și complexitatea ei, pentru construirea vieții noi pe întinsul patriei noastre.

Gh. Alexandrescu

Vor să corespundeze

Rostova Natașa, Leningrad, k-9, ul. Smirnova 15, kv. 13: cu un student la biologie.

Kudreavțev Mihail, Moscova, ul. Novoslobodskaja 19, kv. 2: cu un filatelieist.

Jigulev Alexandr, Moscova, Petreverigovski pereulok 4, kv. 9: cu un folclorist.

Losinski Leonid, Perm, ul. Lenina 48: cu un student la medicină.

Prișak Tamara, Celiabinsk, Glavpocita do vostrebovania (post restant): cu un tinăr sau o tinăra în vîrstă de 19 ani.

Serebrakov Vladimir, Riazan, ul. K. Liebknechta 51, kv. 25: cu un colecționar de cărți poștale ilustrate.

INCEPUTUL COTITURII

(urmare din pag. 5-a)

larul e dolar și ferma — fermă, el se aștepta la orice. Cînd politicienii au început să-i demonstreze că Uniunea Sovietică amenință întreaga lume și în primul rînd Statele Unite, el a oftat adînc și a aprobat tot felul de măsuri militare care-i păreau dictate de prudență.

Am spus că în Statele Unite este foarte răspîndit cultul „modului de viață american”. Nu-i nimic rău în faptul că americanii vor să trăiască într-un anumit fel; e treaba lor, e dreptul lor; dar cînd visează să ferească întreaga lume cu modul de viață american, lucrurile se schimbă. Pe cetățeanul de rînd l-a necăjit, mai mult — l-a jignit, faptul că există o țară uriașă pe care pînă nu de mult o considerase aliată, unde modul de viață nu seamănă deloc cu cel american. Ziarele au început să le bașe în cap cititorilor lor că rușii, ca și toți oamenii cu scaun la cap ar prefera orînduieile americane, dar că lucrurile stau altfel nu din vina lor, ci a „roșilor”. Predicatorii politici au pus la bătaie întreaga lor elocvență pentru a-l convinge pe americanul mijlociu că mai devreme sau mai tîrziu, ca om de onoare și bun creștin, el va trebui să-i „elbereze pe ruși”, iar pentru asta este absolut necesar să pregătească cit mai multe bombe atomice și cu hidrogen.

Lincoln a spus cu un prilej că este cu neputință să-i minți multă vreme pe toți; și iată că sîntem martorii cotiturii care se produce în mintea americanului de rînd. Azi, s-ar putea spune că în America, cele mai crase manifestări ale „războiului rece” — spionomania, „vinătoarea de vrăjitoare”, panica atomică — sînt de domeniul trecutului. În ultimii doi-trei ani, mulți americani au vizitat țara noastră, unele lucruri le-au plăcut, altele nu, dar s-au convins cu toții că noi vrem să construim case la Minsk sau Sverdlovsk, și nu să le distrugem pe cele din New York, s-au convins că poporul nostru se gîndește cum să-și facă viața mai bună și nu la cine știe ce cuceriri. Americanii la care ne referim nu erau comunisti și n-au devenit partizani ai sistemului socialist, dar ei au înțeles că orînduieile sovietice nu sînt „inventii ale roșilor”...

Delegațiile de specialiști americani care au vizitat Uniunea Sovietică, au explicat la înapoierie compatrioților lor că dacă în unele domenii America ocupă primul loc, în altele ar avea de învățat de la ruși și că colaborarea culturală folosește atît rușilor, cît și americanilor. Cuvintele despre coexistența pașnică, rostite de diplomații sovietici, erau considerate de americanul mijlociu propagandă sau minciună. Dar acum ei au auzit de la compatrioții lor, pe care nimeni nu i-ar putea numi „roși”, că rușii n-au de gînd să cotopească America sau țările aliate, că orînduirea sovietică este solidă, că în unele domenii ale științei savanții sovietici i-au întrecut pe cei americani, că cu rușii poți face comerț, schimb de expoziții, de teatre și filme. Aflînd toate acestea americanul de rînd s-a bucurat: s-a simțit astfel eliberat de sentimentul de teamă și de datorie împovărătoare de a elibera pe nu se știe cine, de nu se știe ce.

Americanul de rînd nu poate verifica întotdeauna justetea informațiilor pe care le capătă, n-are nici timp și nici trageri de inimă să-și bată capul cu știrile din ziare; dar cunoaște în schimb prețul omului, și față de avertismen-

tele oamenilor de știință, a avut altfel de atitudine decît față de știrile senzaționale ale ziarelor. El a înțeles că exploziile atomice sînt primejdioase nu numai pentru locuitorii orașului Chicago, a înțeles că armele atomice sînt o primejdie nu numai pentru ruși sau chinezi, ci și pentru el însuși.

Recent am văzut noul film american „Lanțul”, consacrat luptei împotriva rasismului. Arestanții sînt mutați dintr-o închisoare în alta. Doi — un alb și un negru — sînt legați unul de altul. Albul își bate joc de negru, negrul îl urăște pe asupritorul său. La un moment dat se întîmplă un accident; profitînd de aceasta doi arestați evadează: negrul și albul. Pe urmele lor se năpustesc polițiștii, cîinii. Albul și negrul continuă să se urască, dar sînt nevoiți să se tîrască alături pe un munte abrupt, să străbată mlaștini, să treacă înot riuri năvalnice. Dacă unul cade la fund — se prăpădește și celălalt. Și ura face treptat loc solidarității umane.

Americanul de rînd a înțeles acum că nu mai poate distruge lumea socialistă fără ca să fie distruse și casa lui, orașul lui, patria lui, și înțelegînd asta, cere, alături de Stevenson, de alți oameni politici din America, jucizi și clarvăzători, să fie pus capăt „războiului rece”.

Atîta vreme cît politica „pe marginea războiului” era condamnată numai de cercurile progresiste din America, dl Dulles putea ridica liniștit din umeri. Dar acum, împotriva „războiului rece” se ridică și unii senatori, și savanți cu renume, și ziariști influenți, — iar după ei — zeci de milioane de oameni simpli din America. Și nu mai poți ridica din umeri... Țara monopolurilor? Fără îndoială. Dar și țara lui Whitman.

Posibilitatea îmbunătățirii relațiilor dintre Uniunea Sovietică și America mă bucură mai ales pentru că văd în asta garanția păcii.

N-are rost să neq — modul de viață american mă atrage prea puțin; și aș dori mult ca, formînd tineretul nostru, să ne ferim de unele trăsături ale educației americane: specializarea prea îngustă, cultul tehnicii, disprețul față de sensibilitate, față de estetică, față de tot ce trebuie pentru dezvoltarea armonioasă a omului.

Maiakovski a fost în America în 1925 și a scris: „Iubesc New Yorkul cel de toate zilele... Urăsc New Yorkul de duminică”. Cuvintele acestea n-au îmbătrînit: poți învăța de la americani cum să lucrezi, dar arta de a folosi cit mai bine timpul liber, nu face s-o deprinzi în America.

Mie, ca și lui Maiakovski, nu mi-a plăcut faimosul Broadway, dar nu asta-i esența Americii. Nu știu de ce, vorbind despre americani, unii oameni de la noi sau din Europa occidentală, amintesc neapărat rock-and-roll-ul, și guma de mestecat. Sincer vorbind, n-am fost niciodată specialist în dansuri și nu știu exact care dans e bun și care nu, dar sînt convins de un lucru: cei mai mulți americani

nu dansează. În ce privește guma de mestecat (nici în asta nu sînt specialist), vreau să spun că și la noi înainte se mîncau mult mîncințe, ceea ce nu i-a împiedecat pe Mendeleev sau Pavlov să îmbogățească știința mondială, pe Cehov sau pe Gorki să scrie cărți nemuritoare, iar poporul rus — să infăptuiască cea mai măreață revoluție. Poți oare trece cu vederea literatura americană pătrunsă de sentimentul adevărului, combativă — literatura lui Hemingway, Faulkner, Steinbeck, Caldwell, Saroyan? Poți să nu dai ce se cuvine marilor savanți americani — fizicieni și matematicieni, chimiști și astronomi? Poți uita oare de muzeele minunate, de laboratoarele și bibliotecile din multe orașe americane?

America nu e atît de simplă, atît de unilaterală cum ar putea să pară cînd e privită de departe; acolo se ciocnesc multe contradicții: alături de spiritul de afaceri poți întîlni uneori un umitor spirit de abnegație; muncitorii care votează la alegeri pentru democrați sau republicani dau dovadă în cursul grevelor de stăpînire de sine, curaj, solidaritate; mulți intelectuali americani, îmbrăcați în costume standard și pe care un turist străin l-ar putea drept comisivoiajori sau agenți de bursă, urăsc grosolanția moravurilor, jосnicia, visează la o altă viață, mai bună — nu întîmplător Cehov este foarte citit și iubit în America. Sîntem îndreptățiți să așteptăm multe de la poporul american: el abia își începe drumul său istoric; și colaborarea pașnică cu acest popor este dorită de toți oamenii sovietici.

Lupta pentru pace continuă. Înainte, cînd construim insuficient și uneori fără chibzuială — de dragul fastului, fără a ține seama de confort — răuvoitorii spuneau că construim puțin și prost fiindcă ne gîndim la război. Acum, aceeași oameni se încăpățînează să vadă în planul septenal pregătirile noastre de cotopire. Din fericire, asemenea oameni sînt tot mai puțini, ceea ce-i esențial — influențelor a pierdut teren. Toți oamenii din lume își dau seama că niciodată un constructor nu se poate gîndi la distrugerea caselor, că niciodată un grădinar n-ar tăia un copac în floare, că niciodată un învățător n-ar încuia copiii într-o cameră de gazare. Poporul nostru își construiește viața și asta-i cea mai bună dovadă a dragostei lui de pace.

Fericirea individuală nu poate fi despărțită de fericirea întregului popor, iar fericirea poporului înseamnă fericirea fiecărui om în parte. Aș continua: fericirea unui popor aduce fericire întregii omeniri, și omenirea nu poate fi fericită fără fericirea tuturor popoarelor. Care-i cea mai arzătoare dorință a oamenilor din toate cele cinci colțuri ale lumii? Nu-i greu de răspuns. A dori pacea, înseamnă a dori fericirea.

Ilya Ehrenburg

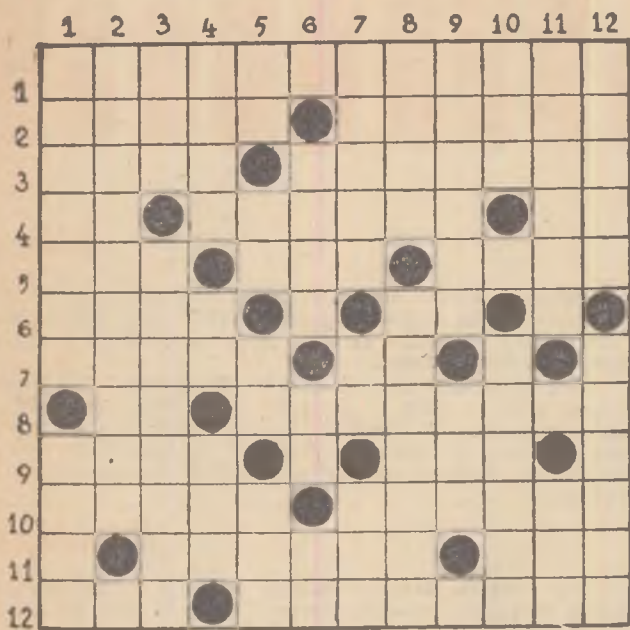
(Din ziarul „Sovetskaja Rossiia” nr. 302 din 30 decembrie 1958).

Felicitările A.R.L.U.S.-ului

Printr-o telegramă adresată Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S., Consiliul General A.R.L.U.S. a adresat cele mai calde felicitări savanților, constructorilor, tehnicienilor și muncitorilor sovietici care au obținut o victorie istorică prin lansarea rachetei cosmice.

O telegramă de felicitare a fost adresată cu acest prilej și Asociației unionale pentru legăturile culturale cu străinătatea, în care se arată că A.R.L.U.S.-ul consideră ca o sarcină de onoare de a populariza în rîndurile maselor celor mai largi ale poporului român epocala victorie a oamenilor sovietici.

Sub zero grade

ORIZONTAL: 1) Piesă-basm de A. N. Ostrovski, în care este vorba de fiica lui Moș Gerilă, care a plătit cu viața câteva clipe ferice de dragoste (3 cuv.); 2) „Iarna pe...”, poezie de G. Coșbuc — Pădurea „Pomului de iarnă”; 3) „...podoabe-n ramuri goale / Plouă fără să le scuturi / Ici, risipă de petale / Colo, roi ușor de fluturi (G. Topîrceanu) — Vara te mîngie și iarna te palmuiește (pl.); 4) In troică! — Pasărea masculină a iernii — Spetează; 5) Nici în casă, nici afară, stă de strață iarnă, vară — Sînt mulți la cavalerie — Fluviul Len, radului; 6) Vas — Intre cafele sălăreț; 7) Insemnări istorice — Vas de pămînt; 8) În deal! — Ploaie amestecată cu zăpadă; 9) Iarna îl îmbracă în alb — „...prin crengele cochete / Flori de marmură anină / O ghirlândă de buchete / Care tremură-n lumină” (G. Topîrceanu); 10) A conduce — Stalactită de ghea-

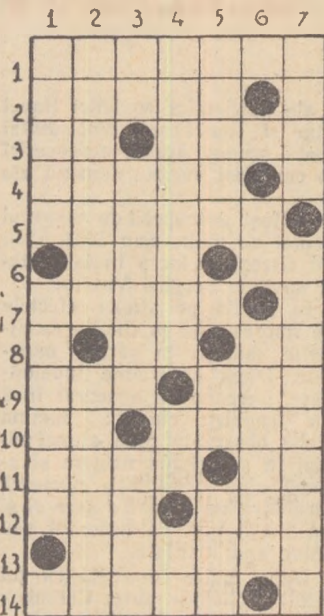
ță; 11) Omul-sanie — Curelușă; 12) Dumitale — Umbilă cu capul în nori.

VERTICAL: 1) Roman de Ilija Ehrenburg — Naștină rece; 2) Autorul versurilor: „Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară / Cu o zale argintie se îmbracă mîndra țară”; 3) In orchestrația ceasornicului — Mingea creștelor înzăpezite; 4) Referitor la un ținut al Greciei antice — Articol — Zeamă; 5) Afirmatie — Pană — Persoana treia — Interjecție; 6) Vâl — Cel nou începe iarna — 49; 7) Oameni răi (fig.) — Ocup! — Pachet de hîrtie; 8) Fluviu în Italia — Bolovani de gheață pe apă; 9) Fier de călcat gheața — Alb ca zăpada; 10) Ordin de aducere — Cărare făcută în zăpadă (pl.); 11) Deplasarea unei banchize — Patruped care hibernează; 12) Suflă în foc ca să-l aprindă — 6 la zar (sing.).

In doi peri

ORIZONTAL: 1) Temelia casei melcului... are ghimpel!; 2) Pește în... presă!; 3) In cot! — El sau eu... la calea țerată!; 4) Inoată... pe deasupra!; 5) Aud cum vorbește... un campion instruit!; 6) In-virtutură — Sînt; 7) Riu... isleț!; 8) Țel! — Vor; 9) Dreapta boilor — Pronume; 10) Articol — Un zeu care... e tocil!; 11) Numele lui este gilceavă! — Alfa și Omega! 12) Nu se cară cu sîta — Lucrează pămîntul; 13) Vechi dregător... de care te rezemi!; 14) Imbricăminte... rea!

VERTICAL: 1) Se orea și... cîrpea! — Plantă care... o ia din loc! 2) Ascunzi... un oraș! — O curbă care... e absentă!; 3) Tip fără cap! — Haină...

nu prea lungă! — Șeji; 4) Ban... la haină — A treia persoană feminină — 12 luni; 5) Personaj din țeră „Furtună” de W. Shakespeare — Alifie — Unde e mai subțire acolo se rupe; 6) Interjecție — O instalație care macină și... ucide!; 7) In „Iliada”... este om mai în vîrstă! — Corespondență.

Filatelia

Anul filatelic 1958

Aruncînd o privire retrospectivă asupra anului 1958 putem afirma, între altele, că acesta s-a caracterizat și printr-o vie activitate filatelică.

Încă o dată filatelia a dovedit însemnatul rol pe care-l joacă ca mijloc de cunoaștere, de stringere a legăturilor de prietenie între popoare. Aproape toate evenimentele importante ale anului au fost oglindite în nenumăratele emisii comemorative care au răspîndit pretutindeni noțiuni și informații asupra celor mai felurite aspecte din cultura popoarelor globului.

Astfel, în 1958, a fost serbat centenarul primelor mărci ruse, al marilor moldovenesti „Cap de bour”, al primelor mărci ale fostului regat al Neapoleului, al marilor argentinieni din statele Cordoba și Buenos Aires. R. P. Polonă a serbat 400 de ani de la înființarea primului serviciu regulat al poștei de stat, iar Republica Cehoslovacă 40 de ani de la apariția primelor sale mărci. Toate aceste evenimente au prilejuit, între alte manifestări, și expoziții reușite, cu o largă participare internațională. Între acestea, Expoziția centenarului mărcii rusești și aceea a centenarului marilor „Cap de bour” s-au bucurat de un succes deosebit.

Cu prilejul acestor expoziții au fost puse în circulație și splendide emisiuni poștale. Un loc de frunte îl ocupă, ca pitoresc, reușită grafică și bogăție documentară, seria sovietică, care prezintă diferite faze din trecutul și dezvoltarea poștei ruse. Colița roz a Centenarului nostru se situează și ea printre mărcile cele mai reușite din tematica „Centenare”, ca și printre cele mai frumoase valori poștale românești.

Din punctul de vedere al filateliei constructive, ramură de colecționare în plin avînt, tematica „spatnicilor” a ocupat fără îndoială primul loc. Mărcile sovietice închinare sateliților artificiali, precum și mărcile cu același subiect emise de multe țări au trezit un interes deosebit în rîndul colecționarilor de pretutindeni. Această temă se imbină, în filatelie, și cu tematica „Anul Geofizic Internațional”. Prestigiul pe care l-a avut această manifestare științifică a făcut astfel ca și mărcile avînd ca subiect anul geofizic, să se bucure de o largă simpatie.

Un alt eveniment marcat prin numeroase emisiuni filatelice, a fost Expoziția Internațională de la Bru-

xelles. Pentru a sublinia dorința de coexistență pașnică, Uniunea Sovietică, precum și țările de democrație populară, printre care și țara noastră, au emis mărci speciale închinare acestei expoziții.

Amatorii de filatelie constructivă au fost satisfăcuți din plin de marele număr de emisiuni tratînd subiectele cele mai felurite. Aceasta nu înseamnă însă că filatelia clasică ar fi în regres. Datorită însă faptului că cea mai mare parte a marșilor clasice a fost de acum bine... fixată în colecții, posibilitățile de procurare pentru colecționarii începători și tineret sînt din ce în ce mai anevoioase.

Anul filatelic 1958 a înregistrat și o serie de însemnate evenimente politice. Astfel, prăbușirea colonialismului poate fi urmărită pas cu pas și în filatelie. În Irak, mărcile nu mai poartă figura fostului monarh, ci însemnele tinerei republici.

Un aspect deosebit de îmbucurător l-a constituit, anul trecut, îmbunătățirea nivelului artistic și calitativ general al emisiunilor. Numărul emisiunilor gravate a crescut. În Uniunea Sovietică, poșta a pus în circulație mărci de o linie de gravură remarcabilă, de exemplu seria capitalelor republicilor sovietice. Și la noi emisiunea Centenarului a fost îngrijit lucrată, iar mărcile gravate în R. P. Chineză continuă să se mențină la un nivel artistic superior.

Organizatoric, viața filatelică internațională a marcat de asemenea progrese. În Uniunea Sovietică, Asociația colecționarilor filateliști și-a extins rețeaua de sedii într-un mare număr de orașe, la noi a luat ființă Asociația filateliștilor din R.P.R., organizație de masă cu filiale în toate centrele de regiuni, iar în țările prietene asociațiile filatelice și-au extins activitatea.

Toate aceste fapte ne îndreptătesc să privim cu toată încrederea dezvoltarea filateliei în anul 1959. Desigur, importante manifestări filatelice vor continua să aibă loc în numeroase țări și, fără îndoială, multe alte emisiuni vor veni să îmbogățească clasoarele.

În încheiere, urăm cititorilor rubricii noastre ca în noul an, colecțiile lor să sporească, iar posesorii lor să strîngă și mai mult legăturile de prietenie cu filateliștii iubitori de pace din întreaga lume.

ŞAH □ ŞAH □ ŞAH □

Soluția problemei nr. 31

Problema premiată a lui A. Oreșin (Alb: Rc1, Db3, Nb5, Ng1, Cc4, Pp. a2, g3, Negru: Rd5, Th7, Th8, Ng6, Cc7, Pp.c2, e6, g4. Mat în trei mutări) are o

„cheie” deosebit de frumoasă: 1. Nb5—e8! după care survin patru variante principale: 1... T: e8 2. Db7+R= c4 3. Db3 mat; 1... C: e8 2. Db5+Re4 3. Cd2 mat; 1... N: e8 2. Dd3+Rc6 3. Ca5 mat; 1... e5 2. Cb6+.

În curînd
pe ecranele Capitalei

PREMIERA OMUL MEU DRAG

O producție a studioului „MOSFILM”

cu

ALEXEI BATALOV
INNA MAKAROVA
P. KONSTANTINOV
I. MEDVEDEV
B. VINOGRADOVA
T. MANSUROVA
BORIS CIRKOV

Scenariul: I. GHERMAN, I. HEF

Regia: IOSIF HEIFIȚ

Muzica: V. PUȘKOV

Imaginea: M. MAGHID, L. SOKOLSKI.

SĂPTĂMÎNAL

PRIN
EXTRAGEREA
DIN URNĂ
a
9
numere

**LOTO
CENTRAL**

DISTRIBUIE
NUMEROASE
premieri
LA CATEGORIILE
I-VII a
ȘI SPECIALE
A,B,C

Vend nou

ORGAN AL CONSILIULUI
GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația:
București, Str. Ion Ghica, 5
telefon 13.03.10

Incheind
ASIGURĂRI DE VIATĂ LA
ADAS

dați dovadă de

PREVEDERE

realizată

ECONOMIE

participați la

TRAGERILE LUNARE
DE AMORTIZARE

Săptămîna

Pavel Cerenkov, în biroul său

Un laureat al Premiului Nobel PAVEL CERENKOV

Marile descoperiri ale fizicienilor sovietici Pavel Cerenkov, Igor Tamm și Ilia Frank sînt astăzi bine cunoscute în toată lumea. Aceste descoperiri au multe aplicații în cele mai variate domenii ale fizicii moderne.

„Efectul Cerenkov” a fost descoperit de savantul care i-a dat numele mai de mult, prin 1934, cînd tînărul fizician Pavel Cerenkov lucra în laboratorul celebrului savant sovietic Serghei Vavilov.

El studia pe atunci efectele de fluorescență pricinuite de diferite radiații în săruri minerale. După experiențe îndelungate, Cerenkov a observat însă un fenomen ciudat: lumina slabă observată pînă atunci numai în săruri lua naștere și atunci cînd o radiație nucleară străbătea nu numai o sare ci și un lichid pur, ca benzolul sau chiar apa distilată.

După multe încercări cu tot felul de lichide pure, Cerenkov a fost în măsură să comunice rezultatele cercetărilor sale: lumina slabă, alb-albăstrui, care apare la trecerea unei particule nucleare printr-un lichid pur, are o natură cu totul deosebită decît aceea a luminii de fluorescență. Fenomenul descoperit a căpătat numele de „efectul Cerenkov”.

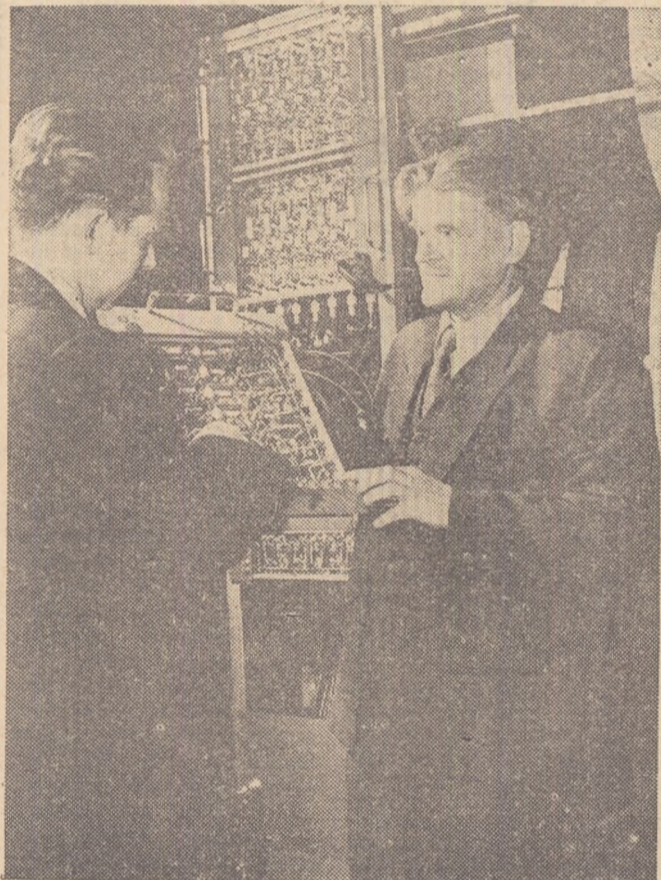
O aplicație cu extrem de importante consecințe a observațiilor sale a fost apoi construcția detectorilor — numiți „detectori Cerenkov” — pentru particulele de mare energie cum sînt: mezonii (din radiația cosmică), protonii etc.

Detectorii Cerenkov sînt acum cunoscuți în întreaga lume ca instrumente excepționale pentru determinarea cu mare precizie a energiei particulelor foarte energice. Cu ajutorul lor se pot măsura energiile cu foarte mare precizie, pînă la 10.000.000 de miliarde de electroni-volți.

Pentru meritele sale deosebite în dezvoltarea fizicii moderne, Academia de Științe din Suedia i-a decernat lui Pavel Cerenkov și colaboratorilor săi Igor Tamm și Ilia Frank Premiul Nobel pentru fizică pe anul 1958.

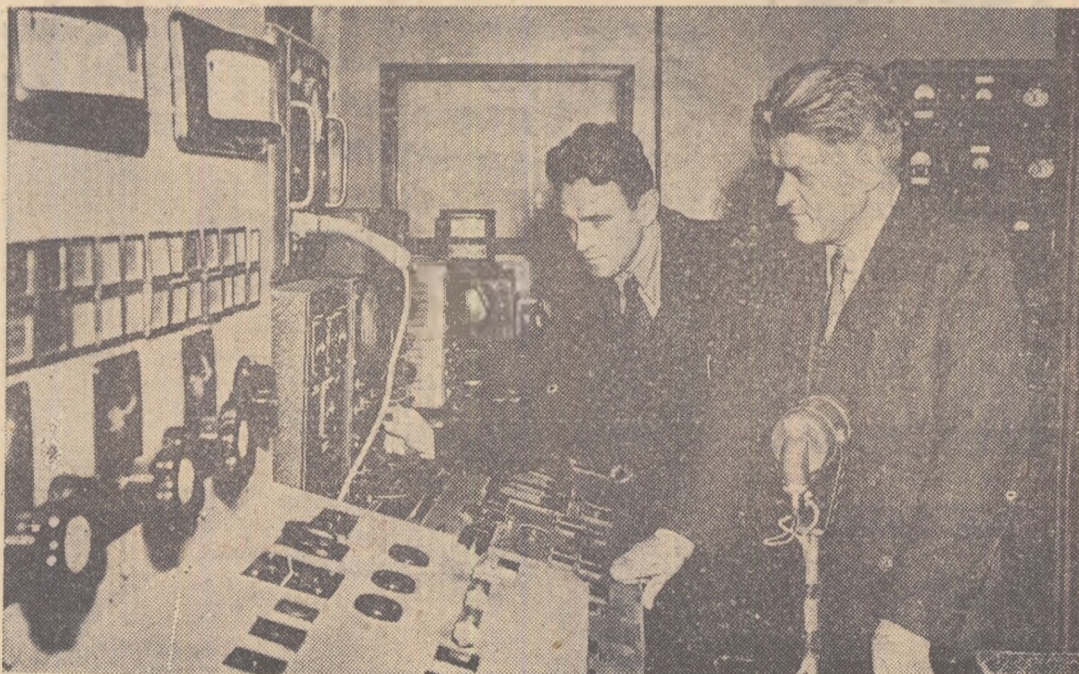
În clipa de față, savantul Cerenkov își continuă cu asiduitate cercetările sale în acest domeniu.

Reporterul fotografic l-a surprins în câteva atitudini caracteristice.

Pavel Cerenkov și colaboratorul său Iuri Ado, candidat în științe fizice, lucrînd la spectrograful Gamma.

Pavel Cerenkov și inginerul Boris Kolunov punînd în mișcare sincrotronul.

Vineri

Tirziu în cursul nopții, agențiile telegrafice au întrerupt emisiunea știrilor obișnuite, pentru a vesti lumii întregi știrea extraordinară a lansării de către Uniunea Sovietică a rachetei cosmice în direcția Lunii.

...Pe redactorul ziarului austriac de dreapta „Die Presse” această știre l-a găsit la masa de lucru, încercînd să demonstreze negru pe alb cititorilor săi „criza permanentă” a economiei socialiste, și felul în care cifrele de control ale septenaliului nu fac decît să „amîne” pentru 1965 cele prevăzute pentru 1960...

Simbătă

Sub impresia rachetei cosmice sovietice, care-și continuă zborul în spațiile siderale, savanții, oamenii cifrelor aride și ai faptelor reci, au început să se exprime în metafore și imagini colorate, ca niște veritabili poeți, iar poezii să scrie despre legile gravitației, despre atracția universală, despre orbita și parametrii planetelor, ca niște oameni de știință.

Duminică

Dr. James Patterson este o personalitate copleșitoare a vieții politice americane, membru al partidului republican, adică al partidului d-lor Eisenhower și Dulles, membru al Comisiunii forțelor armate de pe lângă Congresul S.U.A. — pe lângă alte calități mai mult sau mai puțin ordinare.

În cursul primăverii trecute, dr. James Patterson a anunțat, foarte sigur de sine, că „aviația americană va încerca să lanseze o rachetă spre Lună în iulie viitor”. Și a adăugat imediat: „Sîntem siguri că vom fi cei dintii care vom izbui acest lucru, întrucît rușii au mai bine de trei ani de înfrînzare față de noi în punerea la punct a rachetelor spre Lună”.

De aceea, am căutat azi cu înfrigurare prin maldărele de telegrame care comentau lansarea noii rachete sovietice vreo nouă declarațiile a lui James Patterson.

Căutările noastre au rămas însă infructuoase. James Patterson nu știe, se vede, nici cînd trebuie să tacă, nici cînd s-ar cuveni să vorbească.

Luni

Racheta cosmică sovietică s-a dovedit un succes răsunător, deschizînd o nouă pagină în istoria civilizației umane. Zborul în Lună a devenit o posibilitate a viitorului apropiat.

Fără voie, gîndul te duce înapoi la răspunsul dat de Edward Teller, „părintele bombei cu hidrogen” amer cane, la întrebările puse de un reporter al unui post de televiziune.

Fiind întrebat:
— Ce vor găsi, după părerea dumneavoastră, cei dintii americani care vor debarca în Lună?

Teller a răspuns:
— Pe ruși.
„Părintele bombei cu hidrogen” a nimerit drept la țintă.

Marți

În numărul de Anul Nou, revista britanică „Tribune” a subliniat creșterea nivelului de trai al populației sovietice. „Baza ei, a arătat revista, este dezvoltarea neîncetată care se datorește proprietății obștești și capacității de a planifica pentru întreaga societate. În Uniunea Sovietică nu există teama de a folosi avantajele tehnicii noi, nu există șomaj”.

Și, plecînd de aci, comentatorul constată că în „ce țările socialiste ar dori să reducă cheltuielile „de înarmare inutilă”, puterile occidentale se împotrivesc la scăderea bugetelor militare. Lucru vădit cum nu se poate mai expresiv de bugetele aprobate la sfîrșitul anului la Moscova și Washington.

...Trăim într-o lume în care adevărurile cele mai evidente pot căpăta uneori în Occident aerul unor revelații senzaționale.

Miercuri

La rubrica „Fapte diverse” a ziarelor din statul Carolina — S.U.A. cititorii au putut citi următoarea informație: „Negrul F. Simpson în vîrstă de 8 (opt) ani și H. Thompson, de 10 (zece) ani au fost condamnați la închisoare corecțională, unde vor rămîne pînă la majorat, pentru că unul din ei a fost sărutat de o fetiță albă. Părinții celor doi copii sînt amenințați să fie linșați”.

Aceasta au aflat-o cititorii la rubrica faptelor diverse. Iar la pagina 1-a? Probabil un vibrant editorial despre libertate și despre democrația americană le asigură cetățenilor săi...

Ce-i mai bine: cu piatra în cap sau cu capul în piatră? E o întrebare pe care mulți japonezi trebuie să și-o fi pus zilele acestea aflînd de cuprînsul acordului încheiat de guvernul japonez și guvernul S.U.A. Conform prevederilor acestui acord, Statele Unite au consimțit să „reducă” în 1959 contribuția Japoniei la cheltuielile pentru „apărarea comună”, adică pentru întreținerea trupelor americane de ocupație. Dar cele 8 milioane de dolari care urmează să fie economisiți de Japonia în felul acesta vor fi alocați pentru... reinarmarea Japoniei.

Cu armament american.
Milioanele de dolari nu vor mai fi încasate astfel de statul american, ci direct de marile monopoluri.
Ceea ce trebuie să fie o mare ușurare pentru japonezi.

Joi

Curcile conducătoare de la Washington se arată șifonate de starea de spirit anti-americană din Cuba. Poporul cubane este se pare un popor ingrât. Cînd se știe bine că americanii au făcut tot ce le-a stat în puteri ca să-l acopere pe dictatorul Batista pînă în ultima lui clipă. Că l-au „consiliat”, i-au vîndut arme, l-au ajutat în lupta împotriva insurgenților...

La urma-urmei, ce-ar fi vrut cubanezii: să-i lase să se descurce singuri?
Cum au făcut-o?